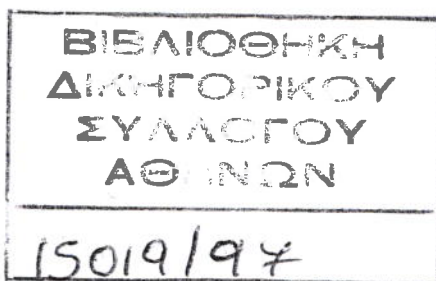

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
ΤΟΥ
ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΟ ΕΒΔΟΜΟ
ΤΟΜΟΣ ΜΖ'
1996

ΑΘΗΝΑΙ
1996

τελῶς ἀόριστος ἀφοῦ πούθενά δὲν ἀναφέρει σὲ τί συνίστανται τὰ ἐλαττώματα καὶ οἱ ἐλλείψεις τοῦ σκάφους (Α.Π. 879/74 ΝοΒ 23, 489, Ἐφ. Ἀθ. 2888/77 ΝοΒ 27, 411, Ἐφ. Ἀθ. 498/76 ΝοΒ 24, 646), ἀπὸ τὴν ἵπαρξη ἢ μὴ τῶν ὁποίων ἐξαρτᾶται τὸ δικαίωμα τῆς νᾶ προβεῖ σὲ δήλωση ἀναστροφῆς. Ἄλλωστε, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἵπαρξη ἢ μὴ ἐλαττωμάτων τοῦ σκάφους τὸ Δικαστήριον δεσμεύεται νὰ ἀποφανθεῖ λόγῳ ὑπόξεως προσωρινῶν δεδικασμένων ἀπὸ τὴν ὑπ' ἀριθ. 7272/92 ἀπόφαση τοῦ Μονομελοῦς Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν, ἡ ὁποία ἀπέφραξε ὡς οὐσιαστικὰ ἀβάσιμη σχετικὴ ἀξίωση τῆς αἰτούσας. Γιὰ τὸν ἴδιον δὲ λόγον (ἵπαρξη προσωρινῶν δεδικασμένων ἀπὸ τὴν παραπάνω ἀπόφαση), τὸ Δικαστήριον δεσμεύεται νὰ ἀποφανθεῖ καὶ ἐπὶ τοῦ ἰσχυρισμοῦ τῆς νῦν αἰτούσας περὶ συμβηφισμοῦ τῆς ἐνδίκης ἀπαιτήσεως τῆς νῦν καθ' ἧς μετ' ἀπαίτησίν της ἀπὸ κατάπτωσης ποινικῆς ρήτηρας καὶ ἐλλείψεις καθὼς καὶ ἐλαττώματα τοῦ σκάφους. Στὸ σημεῖο αὐτὸ πρέπει νὰ λεχθεῖ ὅτι ἡ περιεχομένη στὰ ἀπὸ 5.3.1992 τηλεγραφήματα καὶ τὸ ἀπὸ 16.3.1992 ἐξώδικο τῆς καθ' ἧς δήλωσίν της ὅτι «δέχεται νὰ τῆς ἐπιστρέψουν τὸ πωληθέν σκάφος καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ ἐντὸς 8 ἡμερῶν ἀπὸ τὴν παράδοσίν του τὰ καταβληθέντα ποσὰ τῶν 12.120.000 δραχ.», ἐρμηνευομένη ὡς ἀπαιτοῦν τὰ ἄρθρα 173 καὶ 200 ΑΚ, ἐν ὄψει καὶ τοῦ ὅλου περιεχομένου τῶν παραπάνω ἐγγράφων καθὼς καὶ τῆς ζητῆς ἀμφισβητήσεως ἐκ μέρους τῆς ὑπόξεως ἐλαττωμάτων τοῦ σκάφους, δὲν ἀποτελεῖ, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Δικαστηρίου, ἀποδοχὴ τῆς περὶ ἀναστροφῆς δηλώσεως τῆς αἰτούσας ἀλλὰ μᾶλλον πρότασις περὶ κατασχέσεως τῆς ἐνδίκου συμβάσεως πώλησεως, ἡ ὁποία θεθαίως δὲν ὀλοκληρώθηκε ἐλλείψει ἀποδοχῆς τῆς ἐκ μέρους πῆς νῦν αἰτούσας. Ἡ κρίσις δὲ αὐτὴ τοῦ Δικαστηρίου ἐπισημαίνεται τόσο ἀπὸ τὴν κατάθεση τοῦ μάρτυρα τῆς καθ' ἧς Σ.Γ., ὅσο καὶ ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι καὶ ἡ ἴδια ἡ αἰτοῦσα στήν ἀπὸ 10.3.1992 ἀγωγή τῆς ἐνώπιον τοῦ Πολυμελοῦς Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν, μετ' ἡ οποία ζητᾷ, ὡς ἤδη εἰπώθηκε, νὰ ἀναγνωρισθεῖ ὅτι συντρέχει λόγος ἀναστροφῆς τῆς ἐπίδικης συμβάσεως, ζητᾷ ἀναφέρει ὅτι ἡ καθ' ἧς δὲν συναίνει στήν ἀναστροφή τῆς πώλησεως ἀλλ' ἀρνεῖται καὶ ἀπορρίπτει τὴν διὰ τοῦ ἀπὸ 5.3.1992 ἐξωδίκου πρὸς αὐτὴν γενομένη μονομερῆ δήλωσίν της περὶ ἀναστροφῆς.

Σύμφωνα λοιπὸν μετὰ τὰ παραπάνω, πιθανολογήθηκε ἡ ὑπαρξὴ ἐξασφαλιστέας ἀπαιτήσεως τῆς νῦν καθ' ἧς κατὰ τῆς νῦν αἰτούσας, γι' αὐτὸ καὶ ἡ αἴτησις ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐκδόθηκε ἡ ὑπ' ἀριθ. 1828/1992 ἀπόφασις τοῦ Μονομελοῦς Πρωτοδικείου Πειραιῶς ὀρθᾶ ἐγένετο δεκτὴ καὶ σὰν οὐσιαστικὰ βάσιμη. Ἐν ὄψει αὐτῶν, ἡ ἐν λόγῳ ἀπόφασις δὲν συντρέχει λόγος νὰ ἀνακληθεῖ, ἐφ' ὅσον δὲν ὑπέπεσε σὲ νομικὰς ἢ πραγματικὰς πλημμέλειαι. Ἐπομένως, ἡ κρινόμενῃ αἴτησις πρέπει νὰ ἀπορριφθεῖ σὰν οὐσιαστικὰ ἀβάσιμη καὶ νὰ συμφηφιστοῦν τὰ δικαστικὰ ἐξόδα στὸ σύνολόν τους μετὰ τῶν διαδίκων ἐνεκα εὐλόγητης ἀμφιβολίας πρὸς τὴν ὑπῆρχε γιὰ τὴν ἐκδασὴ τῆς δίκης (ἄρθρ. 179 ΚΠολΔ).

Ἐφετεῖο Ἀθηνῶν 1292/1993

Πρόεδρος: Ἰ. Δεληγιάννης

Εισηγητής: Ε. Πσακόπουλος

Δικηγόροι: Κ. Ματθαίου, Δ. Χειμώνας

Διεθνῆς ἐμπορικὴ (ναυτικὴ) πώλησις. Ὅρος CFFO καὶ «καθαροῦ βάρους». Χρόνος καὶ τόπος ἐξειδίκευσις τῆς παροχῆς καὶ μετάστασις τοῦ κινδύνου. Εὐθύνη μεταφοράς. Ἐξόδα μεταφορᾶς καὶ φορταεκφόρτωσης.

Στὴ διεθνῆ ἐμπορικὴ πώλησιν μετ' ἀποστολῆς διὰ θαλάσσης καὶ τὸν ὄρο CFFO (C & F - Free

out) ή εξειδίκευση, ή παράδοση από τον πωλητή και ή μετάσταση του κινδύνου γίνεται στον λιμένα φόρτωσης. Τόν ναύλο και τὰ έξοδα εκφόρτωσης στον λιμένα προορισμού όφείλει ο αγοραστής. Η ρήτρα «καθαρού δάρους» δηλώνει ότι ο αγοραστής όφείλει τμήμα μόνο για τὸ ποσόν του έμπορεύματος που πράγματι του παραδόθηκε, χωρίς όμως ο πωλητής να ύποχρεούται σε συμπλήρωση τυχόν ελλείποντος φορτίου.

Καί οι δύο διάδικοι όμολογοῦν ότι στην Αθήνα, τήν 26.9.1980, μεταξύ τῆς καναδικῆς εταιρίας, «A. Ltd», που συνελήθη με τήν ιδιότητα τῆς πωλητριάς, και του Έλληνικού Δημοσίου ως αγοραστοῦ, καταρτίσθηκε ή υπ' αριθ. 59669/80 έγγραφος σύμβαση πωλήσεως 96.000 μετρικῶν τόννων άραβοσίτου, αμερικανικῆς προελεύσεως, ο οποίος έπρεπε να ανταποκρίνεται σε όρισμένες ειδικά συμφωνηθεῖσες προδιαγραφές, έναντι τιμήματος εκ δολλαρίων ΗΠΑ 177,54 ανά μετρικό τόννο, που αντιπροσώπευε τήν αξία CFFO του πωληθέντος (C & F - Free out). Η σύμβαση αὐτή εκτελέσθηκε τμηματικά. Ένα μέρος τῆς πωληθείσας ποσότητας από 33.596,970 μ.τ., στο οποίο αναφέρεται ή έρευνώμενη διαφορά, προσοδήθηκε από τήν πωλήτρια στο λιμένα Myrtle Grove τῶν ΗΠΑ (Λουϊζιάνα), όπου και φορτώθηκε στο υπό ελληνική σημαία πλοίο Κ.Ε., με προορισμό τή Θεσσαλονίκη. Το εν λόγω πλοίο κατέπλευσε στο λιμένα προορισμού τήν 09.45' ώρα τῆς 6.11.1980 και αὐθημερόν επιδόθηκε στον παραλήπτη του φορτίου δήλωση έτοιμότητας. Η εκφόρτωση περατώθηκε τήν 28.11.1981. Κατά τή διάρκεια όμως αὐτῆς, διαπιστώθηκε ότι ένα μέρος από 15.000 μ.τ. φορτίου, που είχε αποθηκευθεῖ στα κῆτη υπ' αριθ. 1, 3, 5, 7, 8 και 9, υπέστη εὐρωπίαση, εξαιτίας τῆς οποίας κρίθηκε άκατάλληλο να χρησιμοποιηθεῖ για τὸ σκοπό που παραγγέλθη, δηλαδή για τσιγαροφές. Μία ποσότητα όμως 13.800 μ.τ. εκ του βλαβέντος φορτίου πωλήθηκε από τὸ Δημόσιο σε πλειοδοτικό διαγωνισμό, έναντι συνολικού τιμήματος 57.768.180 δραχ., ισοξίου τότε τῶν 1.083.424 δολλαρίων ΗΠΑ. Κατόπιν τούτου, προκειμένου να απατήσει δικαστικῶς τήν άποζημίωση που προβλέπει τὸ άρθρο 561 του ΑΚ, τὸ Δημόσιο ισχυρίσθηκε ότι ή εὐρωπίαση του άραβοσίτου άφειλόταν σε πλημμελῆ ξήρανση, εξαιτίας τῆς οποίας ή περιεκτικότητά του σε ύγρασία υπῆρξε άνωτέρα του συμφωνηθέντος ποσιστοῦ εκ 15%. Κατά τούτο, συνεπῶς, ο πωληθείς άραβόσιτος είχε πραγματικά ελαττώματα, τὰ όποια γνώριζε και δολίως του απέκρυψε ή πωλήτρια, κατά τὸν χρόνο παραδόσεως αὐτοῦ στο λιμένα εκφορτώσεως, δηλαδή τή Θεσσαλονίκη.

Με βάση τὰ περιστατικά αὐτά και δεδομένου ότι συναμολογοῦνται οι τόποι και οι χρόνοι φορτώσεως και εκφορτώσεως του έφοδίου, ή διαφορά τῶν διαδίκων ένταπίζεται στα εξῆς δύο θέματα, ἤτοι: α') Ποῖος είναι ο χρόνος, κατά τὸν όποιο ο κίνδυνος του πράγματος μετέβη στον αγοραστή, άφού, κατά τὸ εφαρμοζόμενο εν προκειμένω άρθρο 561 του ΑΚ, επί πωλήσεως πράγματος κατά γένος όρισμένου, ή αξίωση του αγοραστή προς άποζημίωση για τή μή εκτέλεση τῆς συμβάσεως ύφίσταται: «έναν, κατά τὸν χρόνο που ο κίνδυνος του πράγματος μεταβαίνει στον αγοραστή, ελλείπει ή συμφωνηθεῖσα ιδιότητα ή ο πωλητής δολίως απέκρυψε τὸ ελάττωμα», και β') έναν κατά τὸν χρόνο μεταστάσεως του κινδύνου στον αγοραστή, ο πωληθείς άραβόσιτος είχε πράγματι τὸ επικληθέν ελάττωμα.

Έπειδή, σύμφωνα με άρθρα 320-324 ΑΚ, ο τόπος και ο χρόνος εκπληρώσεως τῆς παροχῆς αποτελεί στοιχείο που προσδιορίζεται συνήθως από τή δικαιοπρακτικῆ βούληση τῶν συμβαλλομένων. Σε περίπτωση σιωπῆς τῆς συμβάσεως, τὰ χρέη είναι «έρρημα», δηλαδή καταβάλλονται στον τόπο τῆς κατοικίας του όφειλέτη, με εξαί-

ρεση, μόνο τὰ χρηματικά, τὰ ὁποῖα χαρακτηρίζονται ὡς «κομίσματα», ἐπειδὴ εἶναι καταβλητέα πάντοτε στὴν κατοικία τοῦ δανειστή. Τὸν πιὸ πάνω κανόνα, ποῦ θεσπίζουν τὰ ἄρθρα 320 καὶ 321 ΑΚ, δὲν μεταβάλλει ἡ περίπτωση τῶν «πεμφίμων» χρεῶν, δηλαδή αὐτῶν ποῦ, κατόπιν αἰτήσεως τοῦ δανειστοῦ, ἀποστέλλονται σὲ τόπο διαφορετικὸ ἀπὸ ἐκεῖνον τῆς ἐκπληρώσεως τῆς παροχῆς. Σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὰ χρέη αὐτά, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν κατηγορία τῶν «ἀρσίμων» χρεῶν, ὁ ὅρος τόπος ἐμφανίζεται μὲ μία διπλῆ ἔννοια: i) αὐτὴν τοῦ τόπου «ἐκπληρώσεως» τῆς παροχῆς, ποῦ ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἡ κατοικία τοῦ ὀφειλέτη, καὶ ii) ἐκείνη τοῦ τόπου «προορισμοῦ» τῆς παροχῆς, δηλαδή τοῦ τόπου, στὸν ὁποῖο αὐτὴ περαιτέρω ἐξαπαστέλλεται. Ἡ ἀξία τῆς ἐν λόγῳ διακρίσεως ἀφορᾷ τὴ συγκέντρωση, τῆς κατὰ γένος ἐνοχῆς (ΑΚ 290 β') καὶ τὸ χρόνο μεταστάσεως τοῦ κινδύνου στὸν ἀγοραστή (ΑΚ 524), ποῦ συντελοῦνται στὸν τόπο κατοικίας τοῦ ὀφειλέτη καὶ ὄχι στὸν τόπο προορισμοῦ τῆς παροχῆς, καθὼς ἐπίσης καὶ τὰ ἔξοδα ἀποστολῆς καὶ παραλαβῆς τοῦ πωληθέντος, ποῦ παραμένουν σὲ βάρος τοῦ ἀγοραστή (ΑΚ 526). Ὅσακις ὁμοῦς ὁ ὅρος τῆς ἀποστολῆς ἐτέθη, ἐξ ὑπαρχῆς, ἀποτελεῖ ζήτημα ἐρμηνείας κάθε φορά, ἂν μὲ αὐτὸν συνομολογήθηκε ἓνα *pactum adjectum*, ἢ ἂν ὁ τόπος προορισμοῦ καθορίσθηκε ὡς τόπος ἐκπληρώσεως. Στὶς διεθνεῖς συναλλαγές καὶ εἰδικότερα αὐτές ποῦ ἔχουν τὴ μορφή τῆς «ναυτικῆς πωλήσεως», ἡ ὑποχρέωση τῆς ἀποστολῆς, μὲ τὴν ἔννοια ἐνὸς παρεπομένου συμφώνου ποῦ ἀκολουθεῖ τὴν ἐκπλήρωση τῆς παροχῆς τοῦ πωλητοῦ, σημασιοδοτεῖται ἀπὸ τυποποιημένες ἐμπορικὲς ρήτρες, ὅπως ἡ FOB μετ' ἀποστολῆς, ἡ CIF ἢ ἡ CF. Καὶ οἱ τρεῖς αὐτές ρήτρες συνεπάγονται ὑποχρέωση τοῦ ἀγοραστή νὰ καταβάλει στὸν πωλητὴ τὸ ναῦλο μεταφορᾶς τοῦ φορτίου, ποῦ περιέχει καὶ τὰ ἔξοδα ἐκφορτώσεως στὸ λιμένα προορισμοῦ. Ἀλλὰ καὶ τὴ σχέση μὲ τὸν κίνδυνο τοῦ πωληθέντος, ἡ ρυθμιστικὴ σημασία τῶν ὡς ἄνω τριῶν ρητρῶν εἶναι ταυτόσημη, δηλαδή ὑποδηλώνουν ὅτι ἡ παράδοση νοεῖται μόνον στὸ λιμένα φορτώσεως, μετὰ τὴν περάτωση τῆς ὁποίας ὁ κίνδυνος μεταδίδεται στὸν ἀγοραστή. Ἡ ἔννοια αὐτὴ, ἂν καὶ δὲν εἶναι νομοθετημένη, ἐν τούτοις γίνεται παγίως δεκτὴ στὶς διεθνεῖς συναλλαγές καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἀποσαφηνίζεται στὴν ἐρμηνεία τῶν *incoterms* ἀπὸ τὸ Διεθνὲς Ἐμπορικὸ Ἐπιμελητήριον (βλέπε: Διεθνεῖς Ἐμπορικοὶ Κανόνες 1992, ἔκδ. ICC καὶ Ἐνώσεως Ἑλληνικῶν Τραπεζῶν, σελίδες 105, 106, § Α.5 καὶ Α.6. Ἀ ρ γ υ ρ ι ἄ - δ η ς, ἢ ἘμπΔ λθ', 185, Τ σ ι ρ ι ν τ ἄ ν η ς. Ἡ ἀγοραπωλησία ἐν τῷ θαλασσίῳ ἐμπορίῳ, σ. 67, 160 ἐπ., 184 ἐπ., 191 ἐπ., ἘρμΑΚ, ἄρθρα 513-573 ἀριθ. 78-91, ἄρθρο 513 ἀριθ. 118, ἄρθρο 524 ἀριθ. 25, ἄρθρα 526 ἀριθ. 10). Ἡ πιὸ πάνω δὲ ἔννοια τῶν ναυτικῶν πωλήσεων CIF καὶ CF ὡς «ἐπὶ φορτώσει», μὲ κανένα τρόπο δὲν μεταβάλλεται σὲ τοιαύτη «ἐπὶ ἀφίξει ἢ ἐκφορτώσει» ἀπὸ τὴν προσθήκη τῆς ρήτρας *free out*, σκοπὸς τῆς ὁποίας εἶναι νὰ καταστήσει σαφές ὅτι στὸ συμφωνηθέντα ναῦλο, ποῦ κατὰ τὸ ἄρθρο 150 τοῦ ΚΙΝΔ ὑπολογίζεται «... ἐφ' ὅσον δὲν συνεφωνήθη ἄλλως, ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐνάρξεως τῆς φορτώσεως, μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν συνεπληρώθη ἢ εἰς τὸν τόπον τοῦ προορισμοῦ ἐκφόρτωσις», δὲν περιλαμβάνονται οἱ δαπάνες ἐκφορτώσεως, οἱ ὁποῖες θὰ καταβληθοῦν στὸ μεταφορέα ἀπὸ τὸν παρα-

λήπτη του φορτίου - αγοραστή. Τέλος, ή πρόβλεψη ότι ή «ποσότητα θα είναι τελική στον τόπο εκφορτώσεως» έχει προδήλως έννοια ίδια με εκείνη της ρήτρας «Καθαρού Βάρους». Βάσει αυτής επέρχεται παρέκκλιση από τον κανόνα ότι, κατ' αρχήν, λαμβάνεται υπόψη το βάρος του πράγματος κατά τή φόρτωση. Αποτέλεσμα είναι ότι ο αγοραστής θα καταβάλει μόνο για όσα βάρος πράγματα του παραδόθηκε, πράγμα που σημαίνει ότι ή εκ φυσικών ή άλλων αιτίων απαιείωση του πωληθέντος παραμένει μόν εις βάρος του πωλητή, ως κίνδυνος όμως αντιπαροχής και όχι ως τοιούτος παροχής (Τ σ ι ρ ι ν τ ά ν γ ρ ς, ένθ' άνωτ., σ. 193, § VI έπ.). Αυτό το ιδιαίτερα σημαντικό γεγονός υποδηλώνει ότι ο πωλητής δέν υποχρεούται σέ συμπλήρωση ή αποξίμωση του απαιειωθέντος (ΑΚ 543, 561), άκριδώς έπειδή άπηλλάγη του κινδύνου της παροχής.

Έν προκειμένω, όπως αποδεικνύεται από το νομίμως με επίκληση προσκομιζόμενο ύπ' αριθ. * έγγραφο του Έπουργείου Έμπορίου, που φέρει τίς υπογραφές των νομίμων εκπροσώπων και των δύο διαδίκων, ή επίδικη σύμβαση πώλησεως άφορά ποσότητα 32.000 τόννων κιτρίνου άραβοσίτου (πλέον ή έλαττον 5%), ή οποία, κατά τήν χρονική περίοδο 13 - 16.10.1980, φορτώθηκε στο λιμένα Myrtle Grove των ΗΠΑ, επί του υπό έλληνική σημαία πλοίου Κ.Ε., και συμφωνήθηκε ως τελική στο λιμένα εκφορτώσεως (Θεσσαλονίκη), έναντι τιμήματος 177,54 δολλαρίων ΗΠΑ ανά μετρικό τόνο, αξία CFFO. Με αυτό το περιεχόμενο, είναι απολύτως σαφές ότι τόπος παραδόσεως του πωληθέντος άραβοσίτου είναι το λιμάνι Myrtle Grove των ΗΠΑ. Ουδεμία δέ σύγχυση δικαιολογείται από το γεγονός ότι στην ίδια σύμβαση, ο τόπος αποστολής (Θεσσαλονίκη) χαρακτηρίζεται ως τόπος παραδόσεως του φορτίου, γιατί ή καθαρή, και προδήλη, έννοια της συμφωνίας αυτής είναι ότι στο λιμένα της Θεσσαλονίκης θα εκπληρωθεί όχι ή παροχή του πωλητού, άλλ' ή του θαλασσίου μεταφορέως, πράγμα το οποίο είναι έντελώς άσχετο προς τήν προκείμενη διαφορά. Τούτου δοθέντος, πρέπει να γίνει δεκτό ότι χρόνος μεταβάσεως του κινδύνου στο Έλληνικό Δημόσιο, ως αγοραστή της επίδικης ποσότητας άραβοσίτου, είναι ο συναμολογούμενος χρόνος κατά τον οποίο περατώθηκε ή φόρτωση αυτού επί του ελληνικού πλοίου Κ.Ε., στο λιμένα Myrtle Grove των ΗΠΑ, δηλ. ή 16.10.1980.

Έπειδή, σέ ό,τι άφορά το ζήτημα δν κατά τον προεκτεθέντα χρόνο (16.10.80) ο πωληθείς άραβόσιτος είχε τά επικαλούμενα πραγματικά έλαττώματα, επισημαίνονται τά ακόλουθα:

Κατόπιν διεθνούς μειοδοτικού διαγωνισμίδ που διενεργήθηκε στην Αθήνα, κατά τους όφους της ύπ' αριθ. 1009/80 Διακήρυξης του Έπουργείου Έμπορίου, ύπεγράφη ή ύπ' αριθ. 52569/80 έγγραφος σύμβαση μεταξύ των διαδίκων (άμφότερα τά έγγραφα προσκομίζονται νομίμως με επίκληση), κατ' ακολουθίαν της οποίας ή εταιρεία «Α. Ltd» ανέλαβε τήν υποχρέωση να προμηθεύσει το Έλληνικό Δημόσιο με μία ποσότητα κερύνου άμερικανικού άραβοσίτου, τελευταίας έσοδείας, που έπρεπε να πληρωί τίς επίσημες προδιαγραφές των ΗΠΑ για τον τύπο Yellow Corner / U.S. No 2 και να έχει μέγιστο ποσοστό ύγρασίας 15%. Στο άρθρο 4 της άνωτέρω συμβάσεως όρίζεται ότι: «Η ποιοτική κατάσταση του έφοδίου θ' αποδεικνύεται από το επίσημο πιστοποιητικό ποιότητας που θα έχει εκδοθεί όμως από τήν Κοσ-

ρέως, ήτοι της εταιρίας «I. S.A.», πλοιοκτησίας του πλοίου Κ.Ξ. Αναφορικά δέ με την εμπλοκή της τελευταίας στη συγκεκριμένη διαφορά, επισημαίνονται τὰ ακόλουθα: Όπως στην άρχη έξετάθη, τὸ φορτίο άραβοσίτου που κομίσθηκε στη Θεσσαλονίκη με τὸ πλοίο Κ.Ξ., κατά την εκφόρτωσή του βρέθηκε νὰ έχει προσβληθεί από εύρωτίαση σε μεγάλη έκταση, που μετρήθηκε σε 15.000 τόννους μετρικούς. Η ζημία αποδόθηκε άρχικά σε εισροή θαλασσίου ύδατος εντός των κυτῶν του πλοίου, και ή εξέφρησή της από τή βαρεία άμέλεια του πλοιάρχου και του πληρώματος βασίσθηκε στον ισχυρισμό ότι αποθήκευσαν τὸ φορτίο σε μὴ στεγανούς και, επομένως, ακατάλληλους χώρους.

Η εκδίκαση της σχετικής επί αποζημιώσει άγωγής του Δημοσίου, που κατατέθηκε ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης με αριθμό 1063/81, παραπέμφθηκε σε διαιτησία στο Λονδίνο, μετά τή διεξαγωγή της οποίας εκδόθηκε ή από 15.7.1986 άπόφαση του άγγλου διαιτητού Μ.Β., ή οποία προσκαμίζεται νομίμως με επίκληση. Από αυτήν προκύπτει ότι ένα μέρος της ζημίας, που άφορά 45 μετρικούς τόννους άραβοσίτου αποθηκευμένου στο ύπ' αριθ. 9 κύτος, αποδόθηκε σε εισροή θαλασσίου ύδατος μέσω μιας διαέρωμένης όπτης, διαστάσεων 10X20 χιλιοστών, ή οποία υπήρχε επί των μεταλλικών ελασμάτων του καταστρώματος, κάτω από τή θέση του θαρούλκου. Για τήν ποσότητα αυτή και μόνο αναγνωρίσθηκε ύποχρέωση αποζημιώσεως ύπέρ του Έλληνικού Δημοσίου και εις βάρος της μεταφορέως. Όσον άφορά τή ζημία της ύπόλοιπης ποσότητας, έγινε δεκτό ότι προκλήθηκε από «άναμμια» του φορτίου. Τοῦτο αποτελεί φαινόμενο σύνθετο κατά τή διαμετακόμιση σιτηρών από θερμά σε ψυχρά κλίματα και συμβαίνει όταν, ή εκ θερμοδυναμικών αίτιων μετανάστευση, ύγρασίας από τὰ κατώτερα (θερμά) στρώματα του φορτίου προς τὰ άνώτερα (πιο ψυχρά) εξακολουθήσει και μετά τὸ σημείο κορεσμού (Dew Point), όποτε ή ύγρασία που δέν απορροφάται καθιζάνει με τή μορφή όρώσου, δίνοντας στο φορτίο μια όψη έφιδρώσεως. Από τή στιγμή εκείνη άρχίζει ή δράση της βιολογικής διαδικασίας της εύρωτιάσεως, άόρατου στην άρχη, άργότερα δέ εμφανούς με τήν εικόνα και τήν όσμή της μούχλας. Τὸ ίδιο δέ συνέβη και κατά τή μεταφορά του επιδικου φορτίου, λόγω της μεγάλης αποκλίσεως των κλιματολογικών συνθηκών μεταξύ των λιμένων και των χρόνων φορτώσεως και εκφορτώσεως, που όρίζεται από τους 31° C (μεγίστη θερμοκρασία της 16.10.80 στο Myrtle Grove) και τους -6° C, που σημειώθηκε αρκετές φορές στη Θεσσαλονίκη, κατά τους μήνες Δεκέμβριο 1980 και Ιανουάριο 1981. Σε αυτήν τήν αίτια αποδίδουν τή ζημία του φορτίου, τόσο ή πιο πάνω διαιτητική άπόφαση όσο και ή προσκαμίζόμενη από 16.6.81 έκθεση των Perfect, Lambert & Co, επιθεωρητών των Lloyd's, καθώς και οί μάρτυρες της πωλήτριας, οί καταθέσεις των όποιων περιέχονται στις προεκτεθεισες εισηγητικές έκθέσεις. Κατ' άκολουθίαν τούτων, πρέπει νὰ γίνει δεκτό ότι ή έλλειψη των επικληθέντων πραγματικών ελαττωμάτων και, ειδικότερα, ύγρασίας, καθώς και ή συνδρομή όλων των συνομολογηθεισών ιδιοτήτων της συγκεκριμένης ποσότητας άραβοσίτου, στο λιμένα και κατά τὸ χρόνο της φορτώσεως, αποτελούν γεγονότα τὰ όποια κείνται πέραν πάσης λογικής άμφιβολίας, άφού άποδεικνύονται πλήρως από τὰ άποδεικτικά μέσα που προαναφέρθηκαν. Επί τή βάση των διαπιστώσεων αυτών, κρίνεται ότι ή άγωγή

τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου, καθ' ὅσον ἀφορᾶ τὸ ἀποζημιωτικὸ τῆς αἵτημα, ἔπρεπε νὰ ἀπορριφθεῖ ὡς ἀβάσιμη κατ' οὐσίαν. Μὲ τὸ νὰ δεχθεῖ συνεπῶς αὐτὴν ἡ ἐκκαλούμενη, ὀριστικὴ ἀπόφασις ἔσφαλε περὶ τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἀποδείξεων, γι' αὐτὸ καὶ πρέπει νὰ ἐξαφανισθεῖ, κατὰ παραδοχὴ τοῦ συγκεκριμένου λόγου τῆς ἐφέσεως τῆς ἐναγομένης. Ἀφοῦ δὲ διακρατηθεῖ ἡ ὑπόθεσις ἀπὸ τὸ Δικαστήριον ταῦτο, σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρον 535.1 τοῦ ΚΠολΔ, θέλει ἀπορριφθεῖ, ὡς πρὸς τὸ κεφάλαιον τοῦτο, ἡ ἀγωγή τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου.

Ἐφετεῖο Ἀθηνῶν 2545/1993

Πρόεδρος: Ν. Ἀποστολόπουλος

Εἰσηγητής: Ἰ. Γαβουνέλης

Δικηγόροι: Κ. Μανταῖος, Μ. Δημητροπούλου, Χ. Τζοβάρα

CMR. Παρέκτασις ἀρμοδιότητος δικαστηρίου. Ἐγερση ἀξιώσεων ἀπὸ ἀπώλεια ἐμπορευμάτων. Ἐπιφύλαξις. Τόκος.

Σύμφωνα μὲ τὴν CMR, ἡ συμφωνία τῶν συμβαλλομένων σὲ διεθνῆ μεταφορὰ περὶ παρέκτασις τῆς ἀρμοδιότητος δικαστηρίων δημιουργεῖ συντρέχουσα ἀρμοδιότητα. Εἶναι ἄκυρη ἡ συμφωνία πού θέτει ὡς προϋπόθεσις γιὰ τὴν ἔγερση ἀξιώσεων ἀπὸ τὴν ἀπώλεια τῶν μεταφερομένων πραγμάτων τὴν διατύπωσις ἐπιφύλαξις στὴ φορτωτικὴ κατὰ τὴν παραλαβή. Οἱ τόκοι πρὸς 5% τρέχουν ἀπὸ τὴν ἡμερομηνία ἐγγραφῆς ὄχλησις τοῦ ζημιώσαντος.

Ἐπειδὴ ἀπὸ τὸ συνδυασμὸ τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρ. 501 καὶ 513 ΚΠολΔ, προκύπτει ὅτι ὁ διάδικος ἐκεῖνος πού διάσθηκε ἐρήμην κατὰ τὴν πρώτη συζήτησι στὸν πρῶτον βαθμὸν δικαιοδοσίας, μπορεῖ ν' ἀσκήσῃ ἔφεσιν κατὰ τῆς ἀποφάσεως, πού ἐκδόθηκε ἐρήμην του, ἐφόσον γιὰ ὁποιοδήποτε λόγο δὲν μπορεῖ ν' ἀσκηθεῖ κατ' αὐτῆς ἀνακοπὴ ἐρημοδικίας. Στὴν περίπτωσι αὐτὴ ἐξαφανίζεται ἡ πρωτόδικη ἀπόφασις καὶ χωρεῖ νέα κρίσις τῆς ὑποθέσεως, κατὰ τὴν ὁποία ὁ ἐκκαλῶν δικαιούται νὰ προτείνει ὅλους τοὺς ἰσχυρισμοὺς, τοὺς ὁποίους μποροῦσε νὰ προτείνει πρωτόδικως, ἐπιδιώκοντας τὴν διόρθωσι τῶν σφαλμάτων του, χωρὶς νὰ ὑπόκειται στοὺς περιορισμοὺς τοῦ ἄρθρ. 527 § 3 τοῦ ΚΠολΔ (ὄλ.Α.Π. 308/73 ΝοΒ 21, 1152). Ἐπομένως ἡ κρίσις τοῦ ἀριθμοῦ 1882/91 ἐρήμην ὀριστικῆς ἀποφάσεως τοῦ Μονοκρίτου Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν, ὡς πρὸς τοὺς ἐκκαλοῦντας τώρα, δευτέρου ἐναγομένου τότε στὴν κυρίως ἀγωγή, Δ.Κ. καὶ τῆς δευτέρας ἐκκαλοῦσας καὶ ἐναγομένης τότε μὲ τὴν ἀγωγή πού εἶχε ἐνωθεῖ στὴν προσεπίκλησι τῆς πρώτης ἐναγομένης στὴν κυρία ἀγωγή τότε καὶ τώρα δευτέρας ἐφεσίβλητης, καὶ μὲ τὴν ὁποία λόγω τοῦ τεκμηρίου ὁμολογίας τους ἐγένε δεκτὴ ἀγωγή τῆς πρώτης ἐφεσίβλητης κατὰ τοῦ πρώτου ἐκκαλοῦντα καὶ δευτέρου ἐναγομένου στὴν κυρίως ἀγωγή καὶ κατὰ τῆς ἐναγομένης μὲ τὴν ἐνωμένη στὴν προσεπίκλησι ἀγωγή τῆς πρώτης ἐναγομένης καὶ δευτέρας ἐφεσίβλητης ἐνάγουσας προσεπικαλούσας, πού δικάσθησαν κατὰ τὴν τακτικὴ